

Guia fàcil sobre els contractes agraris en la Comunitat Valenciana

en lectura fàcil

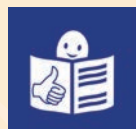
Guia fàcil sobre els contractes agraris en la Comunitat Valenciana

en lectura fàcil

Edita:

Patrocina:

València, 2021

Edita:
Deganat Autòmic dels Registradors de la Propietat,
Mercantils i de Béns Mobles de la Comunitat Valenciana.
Centre d'Estudis Registrals.
Plaça de la Reina, 5 / 46003 València
www.registradorescomunidadvalenciana.org

Autora: Inmaculada García Fabra

Coordinadora editorial: Begoña Longás Pastor

Adaptació a Lectura Fàcil: Vicente Küster Santa-Cruz

Direcció editorial i producció:
Contenido ideas de comunicación S.L.

Validació de la guia:

Dinamitzadora:
Ana García Jordán. Psicòloga de la Red Sanamente

Validadors:
Julián Fernández, Juan Ramón Ruiz, Carlos Martínez, Juan Carlos Baños,
Enrique Amarillo, Paco Mas, Ismael Mira, Mariano Legaz i Rafa Gamboa

Imatges: Associació Valenciana d'Agricultors (AVA), CRDO Utiel-Requena, Daniel Sala,
Ajuntament de Fontanars dels Alforins.

Índex

1. Introducció	04
2. Com es regula la forma en la qual venen els seus productes els agricultors de la Comunitat Valenciana?	08
3. Què és el dret foral, el costum i els Furs	10
4. Quins elements existeixen en un contracte de compravenda agrària?	14
5. Quins contractes agraris i costums coneixerem en aquesta guia?	20
6. La venda ‘a ull’ o ‘estimada’	22
7. La venda a pes o <i>per arrovat</i>	24
8. Com es determina la qualitat de les fruites i verdures	30
9. Altres formes de compravenda a pes	34
10. La compravenda ‘a resultes’. Una modalitat prohibida	36
11. El corredor-alfarrassador	38
12. El <i>tornallom</i>	42
13. Relació de termes emprats en aquesta guia	44

CAPÍTOL 1

Introducció

Estàs llegint una guia en **lectura fàcil** sobre els **contractes agraris en la Comunitat Valenciana**.

Els agricultors d'Alacant, Castelló i València cultiven les fruites i les verdures en el camp i les venen després a altres persones, que són els comerciants.

Després, els comerciants venen una altra vegada les fruites i verdures. Per exemple, les venen a supermercats, verduleries o a fàbriques per a fer suc.

A la nostra regió ha sigut sempre molt important el cultiu de la taronja.

La primera plantació de taronges es va fer l'any 1781, al poble valencià de Carcaixent.

Abans d'aqueixa primera plantació, els tarongers es plantaven als carrers i passejos de moltes ciutats.

Més tard, els homes i les dones **llauradores** van plantar tarongers en les seues terres.

Lectura fàcil: és una manera de fer comprensibles els textos. Explica les coses de manera senzilla, perquè totes les persones puguem entendre-ho.

Llauradores: dones que treballen cultivant la terra. També se'n diu agricultores.

Durant més de dos segles, **el cultiu de la taronja va ser el motor de la Comunitat Valenciana**.

Aquests agricultors cultivaven en primer lloc per al consum de les seues famílies.

Amb el pas del temps, van començar a vendre **tones** de taronges a altres parts d'Espanya, i a **exportar** les fruites a altres parts del món.

Exportar: vendre productes o serveis a altres països.

Tona: unitat de pes que s'utilitza per a mesurar el pes d'alguns objectes, per exemple les taronges. Una tona equival a mil quilos.

Com es venien moltes taronges, **va ser necessari fixar una sèrie de normes** per a regular la seua venda.

A més de taronges, en la nostra horta també es cultiven llimes, kiwis i moltes verdures, com a carxofes o fesols tendres.

En aquesta guia aprendràs **com venen els agricultors els productes que han cultivat durant tot l'any**.

A photograph of several green artichokes on a light-colored wooden surface. Some artichokes are whole, while others have had their leaves removed, showing the inner structure. The lighting is natural, highlighting the texture of the artichoke leaves and the wood grain.

CAPÍTOL 2

Com es regula la forma en la qual venen els seus productes els agricultors de la Comunitat Valenciana?

La llei que regula com poden vendre els seus productes els agricultors de la Comunitat Valenciana és la **Llei de Contractes i altres Relacions Jurídiques Agràries**.

Les relacions jurídiques agràries són les diferents formes en les quals pot regular-se les relacions que es produeixen en el camp entre les diferents parts: agricultor, venedor i comprador.

Aquesta llei recull **el costum dels camps valencians** i l'adapta a la situació que existeix hui en el camp.

Com la **Generalitat Valenciana** té molt interès a adaptar l'agricultura als nous temps, la llei de 2013 es va modificar l'any 2019.

Abans d'aquesta llei, existia la **Llei d'Arrendaments Històrics Valencians** de 1986, que tractava els temes relacionats amb el lloguer de terres per a cultivar.

Arrendament és la cessió temporal d'un bé, per exemple un camp de cultiu, a canvi d'un preu.

Però en 1992 el govern espanyol la va rebutjar i la va portar al **Tribunal Constitucional**, perquè aquest decidira si era una llei vàlida o no.

El Tribunal Constitucional va decidir que la Generalitat Valenciana tenia poder per a fer una llei sobre lloguer de terres per a cultivar.

El tribunal va reconèixer també que la Generalitat Valenciana podia fer lleis de **dret civil** que recolliren costums que tingueren el seu origen en el dret foral.

La **Llei de contractes agraris de 2013** que ara coneixeràs recull els costums més habituals del camp valencià.

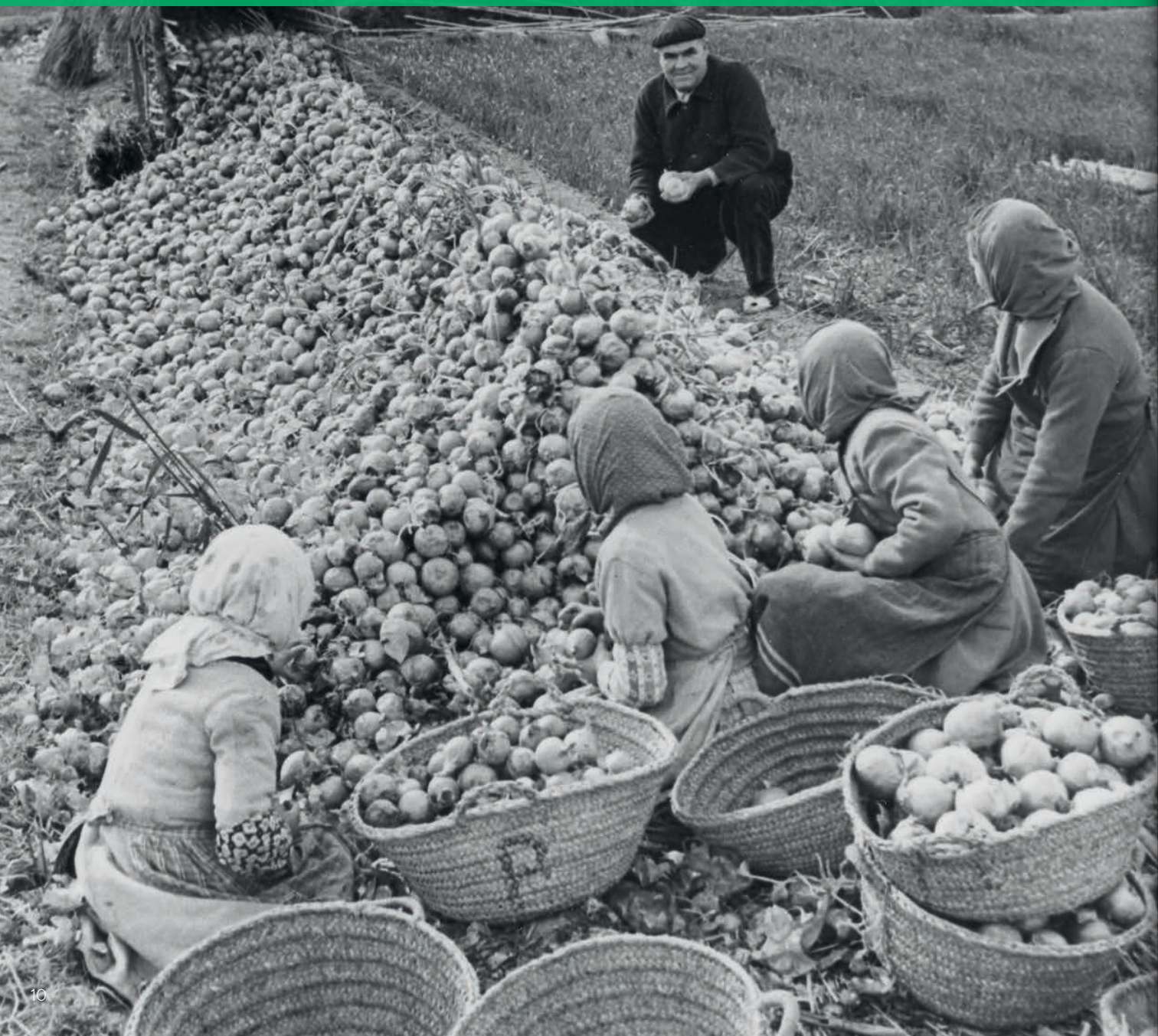
Generalitat Valenciana: és el conjunt de les institucions d'autogovern de la Comunitat Valenciana.

Tribunal Constitucional: és una institució que defensa el respecte a la Constitució espanyola. Revisa les lleis i diu si compleixen o no amb la Constitució.

Dret civil: és el conjunt de lleis i normes que constitueixen el dret propi d'un poble. Per exemple, el dret civil valencià és el dret propi dels valencians i valencianes.

CAPÍTOL 3

Què és el dret foral, el costum i els furs

Els pobles tenen el seu propi **dret civil**,
que creguen els seus habitants dia a dia.

Després, els governants recullen aquest dret
en les lleis.

Això ha sigut així amb tots els pobles d'Espanya
des de temps molt antics.

El poble valencià tenia els **Furs de València**.

Els furs són unes normes que van nàixer
dels costums del territori de València.

Els costums eren una sèrie de normes de la vida comuna
de les persones de València i alguns pobles.

L'any 1261 **Jaime 1r** va jurar a València,
davant de les **Corts de València**, els furs de València.

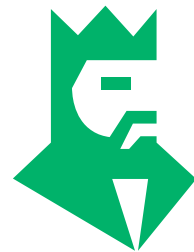
Des d'aqueix moment, l'antic Regne de València va tindre
un dret civil propi. Els anys van passar i es feien més lleis.

Però l'any 1707 el rei **Felip V (5)** va eliminar tot el dret civil
dels valencians.

El dret civil que estava recollit en els Furs de València
es va canviar per altres lleis i costums de Castella.

El canvi va ser un càstig que el rei Felip V (5) va imposar
als valencians per fer costat a l'arxiduc Carles,
que volia ocupar el tron del rei.

Però els valencians van conservar els costums
i es van poder conservar molts furs, amb el que
el dret civil valencià no va desaparèixer del tot.

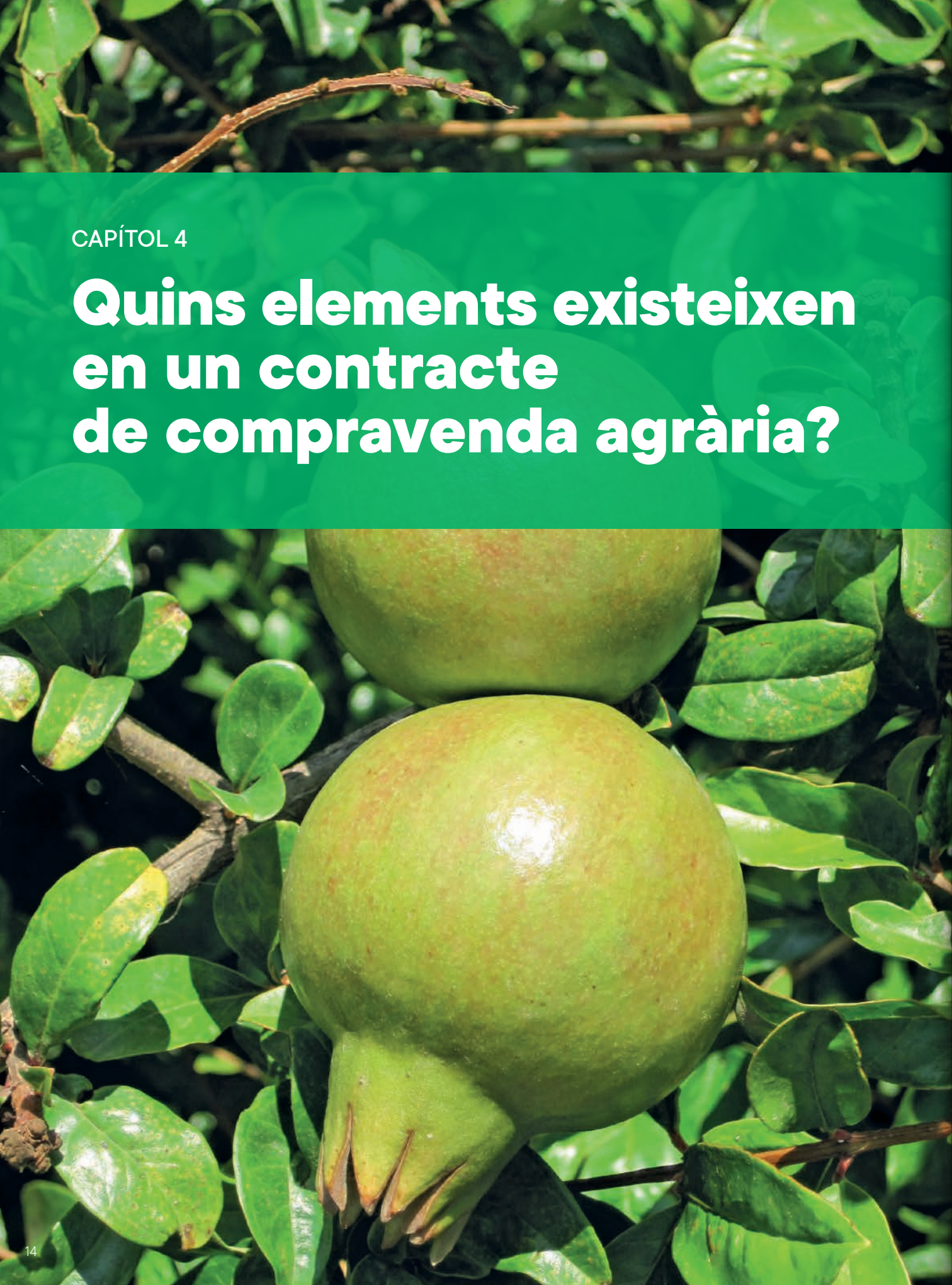

Jaume I (1): Jaume I el Conqueridor va ser rei d'Aragó, València
i Mallorca. Quan va conquerir València als moriscos en 1238,
va atorgar a la ciutat de València els Furs, un conjunt de normes
de la vida comuna. Són un total de 9 llibres que recullen
el dret civil foral valencià.

Corts de València: Les Corts Valencianes o Corts Valencianes
és l'espai on es reuneixen les persones que hem elegit
en unes eleccions per a representar a tots els valencians i valencianes.
Aqueixes persones són les encarregades de fer i votar les lleis
de la Comunitat Valenciana.

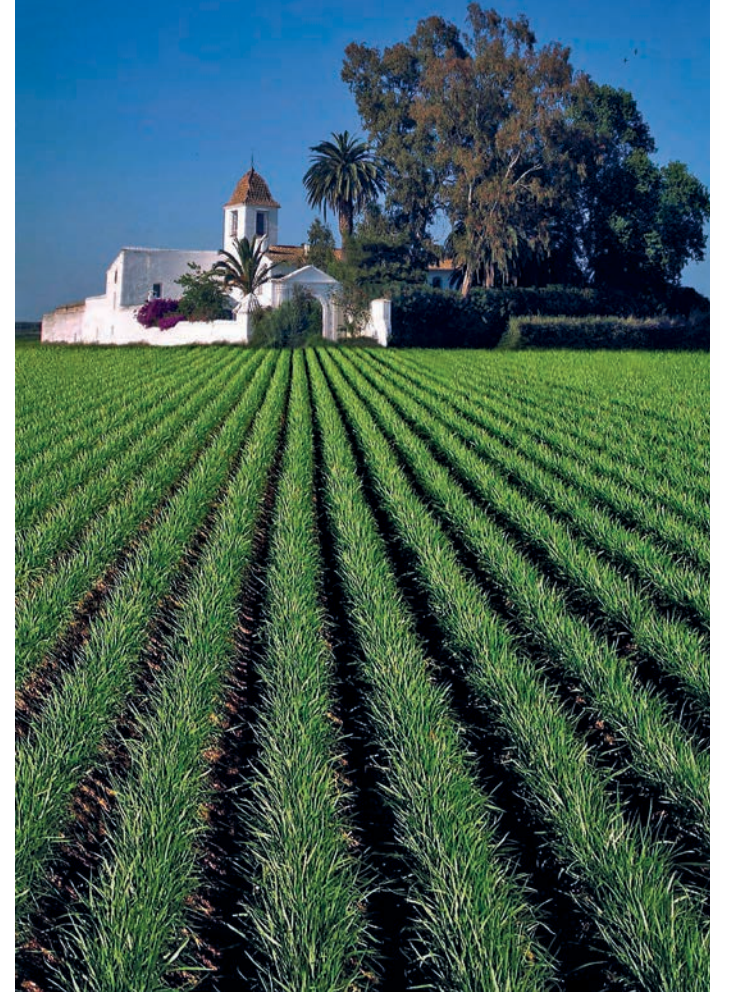
Felip V (5): va ser el rei d'Espanya des de 1700 fins a la seua mort en 1746.
En 1707 va eliminar el dret civil dels valencians. Va ser un càstig
que va imposar al poble valencià per fer costat a l'arxiduc Carles,
que volia ocupar el tron del rei.

CAPÍTOL 4

Quins elements existeixen en un contracte de compravenda agrària?

1. La cosa: Quina cosa es compra?

- Fruïtes i verdures que no s'han collit encara.
No s'han recollit de l'arbre, o del sòl, o de la planta.
- Fruïtes i verdures produïdes en la Comunitat Valenciana.
Per exemple, caquis, encisams o taronges.

2. El preu: Quants diners es paga?

- Es paga un preu per comprar les fruites i verdures.
- Aquest preu pot pagar-se d'una sola vegada, o en diversos terminis.

3. Qui intervé en el contracte?

- El venedor i el comprador.
- El venedor és sempre l'agricultor o productor.
És la persona que cultiva les fruites i les verdures.
- El comprador és un empresari que compra les fruites i verdures i paga el preu. Després les torna a vendre una altra vegada.
Per exemple, a grans supermercats o a fàbriques per a fer suc.

El comprador està obligat a recol·lectar la fruita i la verdura en una data determinada.

És normal que existisca una data per a començar i una altra per a acabar la recol·lecció.

Si no existeix una data, es mira què es fa en altres camps de terra semblants.

També es pot tindre en compte un calendari de recollida de collites de taronges que ha fet l'**Institut Valencià d'Investigacions Agràries** (IVIA).

Per exemple, la taronja de la varietat '**clemenules**' es recull entre l'1 d'octubre i el 15 de gener.

Clemenules: és una varietat de mandarina de color taronja intens, amb forma una mica aplatada i grandària mitjana. Procedeix de Nules (Castelló) i és de les més demanades pels consumidors, a causa de l'alta qualitat del seu suc.

El comprador està obligat a fer la recol·lecció de manera correcta.

El fruit ha de recollir-se quan està sec, no pot agafar-se banyat per la pluja.

Ha de recollir-se també amb l'eina adequada.

Per exemple, les taronges es desbaraten si no s'usen les **alicates de collir**. Si es recull la fruita estirant, es perd el **peduncle** de la taronja i aquesta pot podrir-se.

Una vegada recol·lectada la fruita o la verdura, es transporta des del camp al magatzem. Allí es prepara i es col·loca en capsetes o bosses per a la seua venda.

4. Com es fa el contracte?

Alicates de collir: eina que utilitzen els recol·lectors per a agafar les taronges i altres fruites dels arbres. Està formada per dues peces metàl·liques unides entre si a manera de tisores. Permeten tallar la tija fina que sosté el fruit i evitar així danyar la tija o l'escorça. Abans d'aquesta eina, les taronges es recollien amb les mans, sense cap ajuda.

Peduncle: tija fina que sosté el fruit d'una planta o un arbre.

.- El contracte ha de redactar-se de manera escrita, en paper, i estar signat per les dues parts, comprador i venedor.

Tradicionalment, les compravendes de productes agraris s'han celebrat sempre de paraula. No es redactaven en paper.

Simplement es posaven d'acord en el preu amb una encaixada.

Això ha sigut així des de sempre. És un costum del camp valencià, molt típica en els contractes de compravenda de taronges.

Es feia així perquè els productors i els compradors tenien molta confiança entre ells.
Hui dia ja no es dona aquesta situació.

Els contractes de compravenda de productes agraris han de redactar-se obligatòriament per escrit.

.- En el contracte apareix la data de recol·lecció de les fruites i verdures. També apareix la data en la qual ha de pagar-se el seu preu.

.- El contracte ha d'inscriure's en un **Registre de contractes de compravenda agrícoles**.

És obligatori comunicar tots els contractes que es realitzen.

Aquest Registre té els següents objectius:

- Inscriure els contractes agraris signats per a evitar abusos.
- Donar més transparència dels preus.

Malgrat la seua importància, aqueix Registre encara no està en funcionament.

Quins contractes agraris i costums coneixerem en aquesta guia?

La Llei de Contractes i altres Relacions Jurídiques Agràries

explica molts contractes i costums agraris valencians.

En aquesta guia coneixeràs els següents:

- La venda 'a ull' o 'estimada'
- La venda al pes o *per arrovat*
- La funció del *corredor* i l'*alfarrassador*
- El costum del *tornallom*

CAPÍTOL 6

La venda 'a ull' o 'estimada'

En la compravenda 'a ull', **el productor o agricultor**
vene tota la collita del seu camp

abans de recollir les fruites o verdures.

També pot vendre la collita quan els camps estan en flor.

Una persona s'encarrega de veure quina quantitat aproximada de fruites i verdures pot donar el camp.

Aquesta persona és l'*alfarrassador*, un expert en agricultura.

L'*alfarrassador* calcula aquesta quantitat a partir del nombre de fruits o flors que hi ha en els arbres, i també a partir de la grandària que tenen.

El preu de la collita futura que produirà l'hort es calcula de manera aproximada per l'*alfarrassador*.

Aquest preu dependrà de la quantitat de fruits que ha calculat a ull.

Per això, aquesta modalitat de compravenda de fruites i verdures es diu compravenda 'a ull' o compravenda per *alfarrassador*.

El comprador ha de pagar aqueix preu calculat per l'*alfarrassador*, encara que després es recullen menys fruites i verdures. El preu no canvia.

La compravenda 'a ull' ha sigut una modalitat de compravenda típica i tradicional de la Comunitat Valenciana.

Hui dia aquesta modalitat no s'utilitza molt.

La venda a pes o per arrovat

En la compravenda 'a pes', **el productor o agricultor**
vene tota o part de la collita del seu camp.

Vene la quantitat de fruites o verdures que hi ha
en el moment de recollir-se.

El preu es fixa pel pes de les fruites o verdures
en quilograms o en **arroves**.

Per tradició, les taronges es pesaven abans en arroves.
D'ací ve la paraula *arrovat*. Hui es pesen en quilograms.

També es pot fixar el preu pel nombre de fruites
que hi ha en el camp. Això es diu comptatge.

El comptatge s'usava en alguns camps de taronges.

Les taronges no es pesaven, sinó que es comptaven una a una
fins a arribar a mil. I després es tornava a començar.

Cada grup de mil taronges es deia *milers*.

El comptatge es feia en el camp. Era un sistema molt lent.
Hui dia ha desaparegut.

Actualment, la forma més normal de calcular
quantes taronges hi ha és pel seu pes en quilograms.

En els camps de la Comunitat Valenciana
el **pesatge** es fa en el propi camp.

Arrova: unitat de pes que s'utilitzava abans en el camp
per a pesar les taronges. Ara s'utilitza més el quilo.
Una arrova equival a 11,5 quilos.

Els membres de les quadrilles bolquen els cabassos de taronges en les caixes, i després les taronges es pesen en les bàscules que s'han portat al camp.

És habitual que el venedor de les taronges, o una persona autoritzada per ell, estiga veient com es pesen les taronges. Així comprova que no hi ha enganys en el pes.

Després s'apilen les caixes i es col·loquen en el camió que les porta al magatzem del comprador.

La venda a pes o *per arrovat* té tres modalitats:

- LA COMPRAVENDA COMPTADA (*TOT COMPTAT*)
- LA COMPRAVENDA MESURADA
- LA COMPRAVENDA NETA

LA COMPRAVENDA COMPTADA

Pesatge: acció de pesar qualsevol objecte.

En el camp es diu pesatge a l'acció de pesar la fruita recollida. Es fa amb ajuda d'una balança i la fruita es pesa normalment en caixes.

En la compravenda comptada **el comprador està obligat a recollir i pesar tot el fruit pendent de l'arbre.**

Aquesta modalitat a Castelló és coneguda com a venda *tota al cabàs*. En altres zones, es coneix com a venda *a arbre pelat*.

En aquesta modalitat, **el comprador que recull la taronja no pot deixar-se en l'arbre cap taronja.**

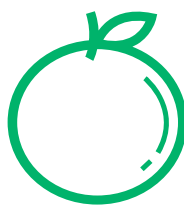
Ha de recollir-les totes. També ha de recollir els productes que es diuen 'de destrio'.

Els productes de destrio no són bons per a vendre, perquè no tenen qualitat o **calibre** suficients.

Aquesta modalitat afavoreix a l'agricultor, perquè vene totes les fruites o verdures dels arbres.

LA COMPRAVENDA MESURADA

Calibre: és la grandària que té un objecte amb forma d'esfera. Per exemple, un cítric. Les taronges tenen calibres diferents en funció de la grandària que tinguen.

En la compravenda mesurada, el comprador **només està obligat a recollir els fruits que tinguen un diàmetre o calibre determinat.**

Aquesta modalitat és coneguda com a 'venda a calibre'.

L'agricultor i el comprador es posen d'acord en la grandària que han de tindre els fruits que el comprador està obligat a recol·lectar.

El comprador no està obligat a recollir les fruites o verdures que no complisquen amb aqueixa grandària o calibre.

És una modalitat que no afavoreix a l'agricultor, perquè el fruit que no té el calibre o grandària pactada es queda en l'arbre.

El *cap de colla* és l'encarregat de la recol·lecció. Sol portar uns cercols per a mesurar el diàmetre de les taronges. És habitual que el *cap de colla* col·loque una taronja de calibre gran i una altra xicoteta, perquè els **recol·lectors** coneguen les grandàries de les taronges que han de tallar.

LA COMPRAVENDA NETA

Diàmetre: és la línia recta que divideix un cercle en dues parts iguals. És també la distància que hi ha entre dos extrems d'un objecte redó si partim est per la meitat. El diàmetre s'utilitza per a mesurar el calibre o grandària d'objectes redons, per exemple els cítrics.

Recol·lectors: persones que s'encarreguen de recollir els fruits dels camps.

En la venda neta **el comprador només està obligat a recollir les fruites i verdures que no tinguen defectes.**

Es recullen només les fruites i verdures que siguen aptes per a després vendre-les a grans superfícies, fàbriques de suc, o per a vendre a l'estranger.

Aquesta modalitat és coneguda com a 'venda amb qualitat'.

El comprador no està obligat a recollir la taronja que no tinga qualitat.

Les fruites que no tenen qualitat es diuen de deixalla o **destrio**.

Aquesta modalitat no afavoreix a l'agricultor, perquè aqueixes fruites de deixalla o destrio es queden en l'arbre sense recollir.

Destrio: fruits que es rebutgen després de seleccionar als millors, els més grans o aquells que tenen menys defectes. Normalment no són aptes per a la venda, per ser menys atractius, tindre taques, estar immadurs o no tindre la grandària mínima adequada. Poden servir per a fer suc, mermelades o per a alimentar animals.

Com es determina la qualitat de les fruites i verdures?

Les fruites i verdures són bones per a la venda si reuneixen una sèrie de característiques.

La qualitat depén de com és el fruit per fora, quant suc té, com està de madur, quina grandària té o de quin color és.

Totes aquestes característiques fan que les fruites i les verdures tinguin més o menys qualitat.

Les fruites i verdures es venen sobretot a països de la **Unió Europea**. També es venen a altres països no europeus, com els Estats Units, Rússia o la Xina.

Existeixen normes de la Unió Europea i **normes internacionals** que determinen quan les fruites i verdures tenen qualitat. En el cas dels **cítrics**, per exemple, existeix una norma de la Unió Europea sobre qualitat.

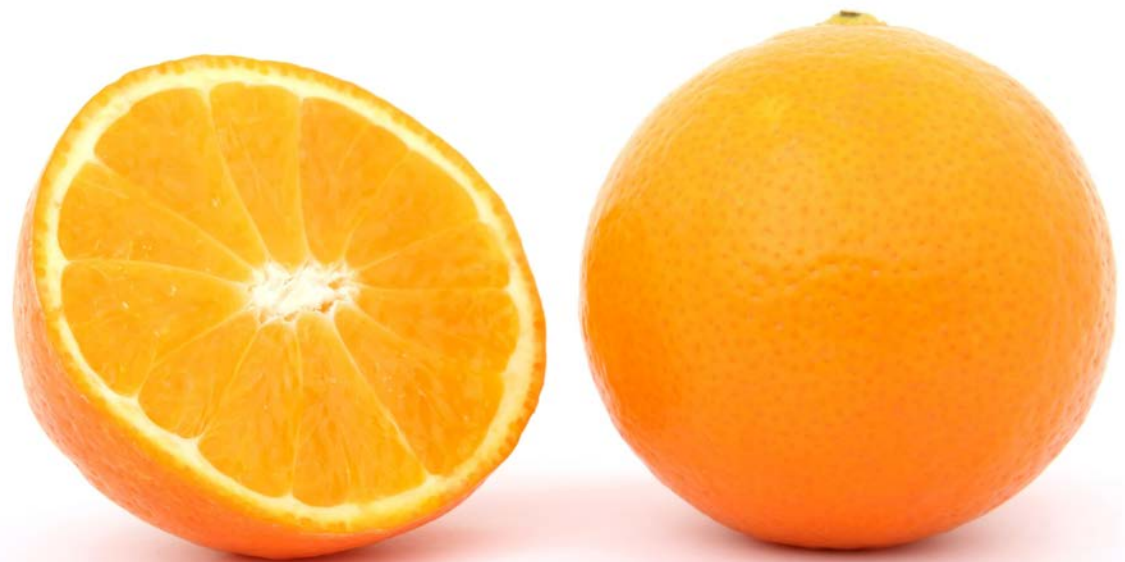
Unió Europea: associació econòmica i política que abasta quasi tot el continent europeu. Està formada per 27 països europeus, entre ells Espanya. Aquests països compten amb institucions comunes que prenen decisions de manera democràtica sobre assumptes d'interés comú.

Normes internacionals: conjunt de regles que s'apliquen per igual a tot el món. Existeixen per exemple normes internacionals sobre qualitat d'alguns productes, com les fruites i verdures.

Segons la qualitat de la fruita, es classifica en diverses categories:

- **Categoria extra:** Els cítrics són de qualitat superior. No tenen cap defecte.
- **Categoria I (un):** Els cítrics són de bona qualitat. Pot tindre algun xicotet defecte. Per exemple, xicotets defectes en la forma o en el color, xicotetes marques per la pedregada o xicotets cops per la recollida.
- **Categoria II (dues):** Els cítrics són de bona qualitat. Però tenen defectes que es veuen molt. Per exemple, defectes en la forma o en el color, marques per la pedregada o cops per la recollida.

Existeix també una altra norma de la Unió Europea que parla sobre **el calibre dels cítrics**. El calibre és la grandària de cada cítric.

Cítrics: conjunt de fruites que tenen un sabor àcid o agredolç, però que són molt sucoses i aromàtiques. Contenen molta vitamina C i àcid cítric, que els proporciona aqueix sabor àcid tan característic. Els més coneguts són les taronges, les mandarines i les llimes.

Segons aquesta norma, **els cítrics han de tindre una grandària mínima** de 45 mil·límetres de diàmetre en el cas de les llimes, 35 mil·límetres en el cas de les clementines (mandarines), i 53 mil·límetres en el cas de les taronges.

La falta de qualitat comercial pot ocasionar problemes, reclamacions o queixes dels comerciants.

Les fruites i verdures poden perdre qualitat per molts motius. Alguns d'aquests motius són:

- **Plagues** d'insectes.
- El mal temps, com moltes pluges i molt intenses.
- Tardar massa a fer la recol·lecció de les fruites i verdures.
- No recollir bé el producte.
- No transportar de manera correcta les fruites recollides.

Plagues: animals o insectes que produeixen greus danys als cultius. A vegades les plagues són molt invasives i destructores, i poden arruïnar tota una collita.

Altres formes de compravenda a pes

Existeixen altres formes de compravenda a pes, com per exemple

la compravenda *a ramellet*, la compravenda de producció ecològica i la compravenda per a la transformació industrial.

Explicarem cadascuna d'elles:

- **Compravenda a ramellet**

La compravenda 'a ram' consisteix en el fet que la fruita es talla amb algunes fulles verdes.

És una modalitat molt bonica. A més, sembla que la fruita ha sigut agafada fa poc temps.

- **Compravenda de producció ecològica**

En aquesta modalitat de compravenda, les fruites i verdures no s'han cultivat amb **fertilitzants** ni **plaguicides**.

És una producció molt natural, en la qual no s'utilitzen productes químics per a cultivar-la.

- **Compravenda per a la transformació industrial**

La compravenda de cítrics per a la transformació industrial consisteix a vendre'ls per a produir suc o fer melmelades.

En alguns pobles de Castelló, aquesta modalitat de compra es coneix com a 'venda per a la peladora'.

L'agricultor no obté molts beneficis, perquè la qualitat de la fruita per a fer suc és menor que per a vendre'ls com a fruita fresca.

Fertilitzants: Adob que s'utilitza en el camp per a afavorir el creixement de les collites.

Conté els nutrients que necessiten les plantes per a poder créixer. Hi ha fertilitzants químics i altres naturals.

Plaguicides: substàncies químiques que s'utilitzen per a combatre les plagues i les malalties en els camps. També se'n diu pesticides.

La compravenda 'a resultes'. Una modalitat prohibida.

Abans existia en el camp valencià un altre tipus de compravenda,

que hui està prohibida. Es tracta de la compravenda 'a resultes'.

En la compravenda a resultes, **l'agricultor està d'acord a entregar la collita al comprador, però no es fixa cap preu.**

El preu es fixarà després. Quan el comprador ja ha comercialitzat la taronja i ha calculat les seues despeses i els seus beneficis, només en aqueix moment li paga un preu a l'agricultor.

Hui dia, aquesta modalitat de compravenda no està permesa en la Comunitat Valenciana.

El corredor-alfarrassador

El corredor-alfarrassador es diu també només alfarrassador.

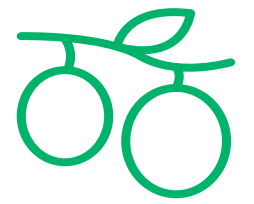
Pot assumir moltes funcions diferents:

- Per exemple, s'encarrega de recórrer els horts i seleccionar les collites que es volen comprar.
- També es posa en contacte amb l'agricultor per a fer l'operació de venda.
- Quasi sempre fa l'operació en nom del comerciant. Està autoritzat per a fixar el preu i les altres condicions de venda.
- És la persona de major confiança per al comerciant. Té tot el pes de l'operació de compravenda.
- Fins al moment de la recol·lecció, s'encarrega de controlar que els agricultors estiguen cultivant bé la terra.
- L'*alfarrassador* organitza a més les tasques de recol·lecció. Es reuneix amb els “**caps de colla**” que estan sota les seues ordres. Assigna a cada **quadrilla** els camps que s'han de recol·lectar.

Cap de colla: persona encarregada de dirigir a un grup de persones que es reuneixen per a fer alguna faena, per exemple recollir la fruita d'un camp.

Quadrilla: conjunt de persones que fan un treball determinat. En el camp, s'encarreguen de recollir les fruites i les verdures.

- Visita també els camps per a comprovar que la recol·lecció es fa de manera correcta.
- S'encarrega de calcular la quantitat de productes en les vendes 'a pes' o 'a ull'.
- També s'encarrega d'organitzar i controlar el transport de la collita recol·lectada fins al magatzem.
- Ja en el magatzem, s'encarrega que tot funcione bé.

El procés habitual dins d'un magatzem és el següent:

Una vegada la fruita i la verdura arriba al magatzem, es lava i desinfecta.

Després passa per un procés de selecció; s'aparten els fruits que no tenen la qualitat o calibre necessaris.

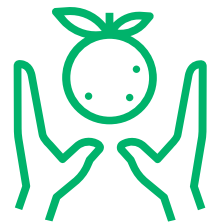
Això és el 'destrio', que ja hem explicat.

Més tard, els fruits seleccionats es col·loquen en diferents envasos i s'envien fins al seu destí final.

CAPÍTOL 12

El *tornallom*

El costum del *tornallom* és molt típica en l'horta valenciana. És quan un agricultor fa un treball en el camp per a un altre, a canvi que aquest l'ajude en un treball futur.

Ha sigut una forma de col·laboració i d'ajuda entre llauradors.

Els agricultors s'ajuden els uns als altres.
No es paga diners per aqueixa ajuda.
Però en un futur, l'agricultor ajudarà als seus agricultors veïns.

Si no vol ajudar en el futur, el poden obligar a fer-lo.

Relació de termes emprats en aquesta guia

Alicates de collir: eina que utilitzen els recol·lectors per a agafar les taronges i altres fruites dels arbres. Està formada per dues peces metàl·liques unides entre si a manera de tisores. Permeten tallar la tija fina que sosté el fruit i evitar així danyar la tija o l'escorça. Abans d'aquesta eina, les taronges es recollien amb les mans, sense cap ajuda.

Arrova: unitat de pes que s'utilitzava abans en el camp per a pesar les taronges. Ara s'utilitza més el quilo. Una arrova equival a 11,5 quilos.

Calibre: és la grandària que té un objecte amb forma d'esfera. Per exemple, un cítric. Les taronges tenen calibres diferents en funció de la grandària que tinguen.

Cap de colla: persona encarregada de dirigir a un grup de persones que es reuneixen per a fer alguna faena, per exemple recollir la fruita d'un camp.

Clemenules: és una varietat de mandarina de color taronja intens, amb forma una mica aplatada i grandària mitjana. Procedeix de Nules (Castelló) i és de les més demanades pels consumidors, a causa de l'alta qualitat del seu suc.

Cítrics: conjunt de fruites que tenen un sabor àcid o agredolç, però que són molt sucoses i aromàtiques. Contenen molta vitamina C i àcid cítric, que els proporciona aqueix sabor àcid tan característic. Els més coneguts són les taronges, les mandamines i les llimes.

Corts de València: Les Corts Valencianes o Corts Valencianes és l'espai on es reuneixen les persones que hem elegit en unes eleccions per a representar a tots els valencians i valencianes. Aqueixes persones són les encarregades de fer i votar les lleis de la Comunitat Valenciana.

Quadrilla: conjunt de persones que fan un treball determinat. En el camp, s'encarreguen de recollir les fruites i les verdures.

Dret civil: és el conjunt de lleis i normes que constitueixen el dret propi d'un poble. Per exemple, el dret civil valencià és el dret propi dels valencians i valencianes.

Destrio: fruits que es rebutgen després de seleccionar als millors, els més grans o aquells que tenen menys defectes. Normalment no són aptes per a la venda, per ser menys atractius, tindre taques, estar immadurs o no tindre la grandària mínima adequada. Poden servir per a fer sucs, melmelades o per a alimentar animals.

Diàmetre: és la línia recta que divideix un cercle en dues parts iguals. És també la distància que hi ha entre dos extrems d'un objecte redó si partim est per la meitat. El diàmetre s'utilitza per a mesurar el calibre o grandària d'objectes redons, per exemple els cítrics.

Exportar: vendre productes o serveis a altres països.

Felip V (5): va ser el rei d'Espanya des de 1700 fins a la seua mort en 1746. En 1707 va eliminar el dret civil dels valencians. Va ser un càstig que va imposar al poble valencià per fer costat a l'arxiduc Carles, que volia ocupar el tron del rei.

Fertilitzants: Adob que s'utilitza en el camp per a afavorir el creixement de les collites. Conté els nutrients que necessiten les plantes per a poder créixer. Hi ha fertilitzants químics i altres naturals.

Generalitat Valenciana: és el conjunt de les institucions d'autogovern de la Comunitat Valenciana.

Jaume I (1): Jaume I el Conqueridor va ser rei d'Aragó, València i Mallorca. Quan va conquerir València als moriscos en 1238, va atorgar a la ciutat de València els Furs, un conjunt de normes de la vida comuna. Són un total de 9 llibres que recullen el dret civil foral valencià.

Lauradores: dones que treballen cultivant la terra. També se'n diu agricultores.

Lectura fàcil: és una manera de fer comprensibles els textos. Explica les coses de manera senzilla, perquè totes les persones puguem entendre-ho.

Normes internacionals: conjunt de regles que s'apliquen per igual a tot el món. Existeixen per exemple normes internacionals sobre qualitat d'alguns productes, com les fruites i verdures.

Peduncle: tija fina que sosté el fruit d'una planta o un arbre.

Pesatge: acció de pesar qualsevol objecte.
En el camp es diu pesatge a l'acció de pesar la fruita recollida.
Es fa amb ajuda d'una balança
i la fruita es pesa normalment en caixes.

Plagues: animals o insectes que produeixen greus danys als cultius.
A vegades les plagues són molt invasives i destructores,
i poden arruïnar tota una collita.

Plaguicides: substàncies químiques que s'utilitzen per a combatre les plagues i les malalties en els camps.
També se'n diu pesticides.

Recol·lectors: persones que s'encarreguen de recollir els fruits dels camps.

Tona: unitat de pes que s'utilitza per a mesurar el pes d'alguns objectes, per exemple les taronges. Una tona equival a mil quilos.

Tribunal Constitucional: és una institució que defensa el respecte a la Constitució espanyola.
Revisa les lleis i diu si compleixen o no amb la Constitució.

Unió Europea: associació econòmica i política que abasta quasi tot el continent europeu.
Està formada per 27 països europeus, entre ells Espanya.
Aquests països compten amb institucions comunes que prenen decisions de manera democràtica sobre assumptes d'interés comú.

Aquesta guia en Lectura Fàcil es va acabar d'editar a València a la fi de 2021,
coincidint amb l'inici de la campanya de comercialització
dels cítrics valencians.

